

ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

ΕΓΓΥΗΣΗ

Εγγύηση είναι η σύμβαση με την οποία ο ένας από τους συμβαλλομένους, που λέγεται εγγυητής αναλαμβάνει έναντι του άλλου συμβαλλόμενου, που λέγεται δανειστής, την υποχρέωση να εκπληρώσει αυτός τις υποχρεώσεις του πρωτοφειλέτη.

Η δήλωση του εγγυητή πρέπει να περιέχει με σαφήνεια τη βούλησή του να δώσει εγγύηση.

Η εγγύηση είναι σύμβαση παρεπόμενη και προϋποθέτει ισχυρά κυρία σύμβαση. Είναι όμως ισχυρή η εγγύηση που συμφωνήθηκε για οφειλή προσώπου ανικάνου η περιορισμένης δικαιοπρακτικής ικανότητας, αν ο εγγυητής εγγυήθηκε γι' αυτόν γνωρίζοντας το ελάττωμα αυτό.

Η σύμβαση εγγυήσεως είναι γραπτή και καταρτίζεται μεταξύ δανειστή και εγγυητή, χωρίς να είναι απαραίτητη η σύμπραξη του πρωτοφειλέτη.

Η εγγύηση μπορεί να δοθεί και για κάθε έγκυρη μελλοντική ή υπό αίρεση οφειλή προς πράξη ή παράλειψη.

Αν με μεταγενέστερη της εγγυήσεως συμφωνία μειωθεί το χρέος, ανάλογα μειώνεται και η ευθύνη του εγγυητή. Αντίθετα, αν αυξηθεί μεταγενέστερα η οφειλή δεν αυξάνεται και η ευθύνη του εγγυητή.

Η εγγύηση μπορεί να ακυρωθεί λόγω απάτης, απειλής ή ουσιώδους πλάνης όταν:

- η νομική φύση της απειλής είναι διαφορετική από αυτήν που πίστευε ο εγγυητής
- ο εγγυητής νομίζει ότι ανανεώνει την εγγυήσή του ενώ στην πραγματικότητα την δίνει για πρώτη φορά
- ο εγγυητής από πλάνη πιστεύει ότι έχει εγγυηθεί και κάποιος άλλος για το χρέος ή ότι έχουν δοθεί από τον οφειλέτη εξασφαλίσεις
- πλανάται ο εγγυητής ως προς το πρόσωπο του πρωτοφειλέτη
- ο εγγυητής υπογράφει ένα έγγραφο με εντύπωση άλλου εγγράφου

Ιδιαίτερα είδη εγγύησης:

- Μετεγγύηση: ο μετεγγυητής εγγυάται στο δανειστή ότι ο εγγυητής θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του από τη σύμβαση εγγυήσεως
- Αντεγγύηση : ο αντεγγυητής εγγυάται στον εγγυητή ότι ο πρωτοφειλέτης θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του
- Εγγύηση για το ελλείπον: ο εγγυητής σ' αυτήν την περίπτωση ευθύνεται για ενδεχόμενη ζημία του δανειστή από τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πρωτοφειλέτη

Η ΕΓΓΥΗΣΗ ΔΙΑΦΕΡΕΙ:

- από την εγγυοδοσία – εξασφάλιση που παρέχεται με μετρητά, χρεόγραφα κλπ. από ένα πρόσωπο για καλή εκπλήρωση των καθηκόντων του ή από τον οφειλέτη ή τρίτο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του. **Η εγγυοδοσία καθορίζεται από το νόμο ή επιβάλλεται με δικαστική απόφαση.**
- από την εγγυητική σύμβαση
- από τη σύμβαση οφειλέτη και τρίτου, όπου ο τρίτος αναλαμβάνει να εγγυηθεί το χρέος του οφειλέτη, οπότε αν δε το κάνει, οφείλει αποζημίωση στον οφειλέτη

ΕΝΣΤΑΣΗ ΔΙΖΗΣΕΩΣ

Είναι το δικαίωμα που έχει ο εγγυητής να αρνηθεί στον δανειστή την καταβολή του ποσού της εγγυήσεως μέχρις ότου ο δανειστής προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση εις βάρος του πρωτοφειλέτη χωρίς να ικανοποιηθεί η απαίτηση του.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΣΤΑΣΕΩΣ ΔΙΖΗΣΕΩΣ

Σε ορισμένες περιπτώσεις σύμφωνα με το νόμο αποκλείεται η ένσταση της διζήσεως:

- 1) Αν ο εγγυητής παραιτήθηκε της ενστάσεως της διζήσεως.
- 2) Αν η δίωξη του πρωτοφειλέτη έγινε ουσιαστικά δύσκολη λόγω μεταβολής της κατοικίας του ή της διαμονής του.

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΗΣ

(άρθρο 112 ΕισΝΑ.Κ.)

Αν υπάρχει αλληλόχρεος λογαριασμός μεταξύ προσώπων το ένα τουλάχιστον

από τα οποία είναι έμπορος, από την ημέρα που ο λογαριασμός αυτός έκλεισε, το κατάλοιπο είναι αυτοδικαίως τοκοφόρο, έστω κι αν ο λογαριασμός περιέχει κονδύλια από τόκο που οφείλεται για διάστημα μικρότερο από ένα έτος.

Ο αλληλόχρεος λογαριασμός κλείνει περιοδικά κάθε εξάμηνο, εκτός αν συμφωνήθηκε διαφορετικά, όχι όμως και σε διαστήματα μικρότερα από ένα τρίμηνο. Καθένα από τα μέρη μπορεί οποτεδήποτε, με καταγγελία του, να θεωρήσει ότι ο λογαριασμός έκλεισε οριστικά, οπότε ο δικαιούχος του καταλοίπου έχει δικαίωμα να το απαιτήσει αμέσως.

ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

«Δια της συμβάσεως εγγυήσεως ο εγγυητής αναλαμβάνει έναντι του δανειστού την ευθύνη ότι θέλει καταβληθεί η οφειλή».

Σε μια εγγυητική επιστολή τα συμβαλλόμενα μέρη είναι τα παρακάτω:

Ο ΕΝΤΟΛΕΑΣ

Αναλαμβάνει την εκτέλεση μιας εμπορικής πράξεως ή λαμβάνει μέρος σε μια δημοπρασία ή του έχει κατακυρωθεί η δημοπρασία λ.χ. την εκτέλεση ενός τεχνικού έργου, ή την προμήθεια εμπορευμάτων ή την παροχή κάποιας υπηρεσίας ή έχει έναντι τρίτου κάποια υποχρέωση που πηγάζει από το Νόμο, και ζητεί την παροχή εγγυήσεως της Τραπέζης, προς εκείνο προς τον οποίο αυτός έχει την υποχρέωση, για την περίπτωση αδυναμίας εκτελέσεως της για οποιονδήποτε λόγο.

Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ

Το πρόσωπο ή ο οργανισμός που ζητεί να εξασφαλισθεί για την περίπτωση κατά την οποία ο οφειλέτης (δηλαδή ο εντολέας) δεν εκπληρώσει τις συμβατικές του ή τις νομικές ή τις οικονομικές υποχρεώσεις του.

Ο ΕΓΓΥΗΤΗΣ

Η Τράπεζα που σύμφωνα με τους όρους της εγγυητικής επιστολής, αναλαμβάνει να καταβάλει στο δικαιούχο το ποσό της εγγυήσεως, σε περίπτωση κατά την οποία ο εντολέας δεν εκπληρώσει για οποιονδήποτε λόγο τις συμβατικές ή τις οικονομικές υποχρεώσεις του.

Ο ΑΝΤΕΓΓΥΗΤΗΣ

Το τυχόν τρίτο μέρος που αναλαμβάνει την υποχρέωση έναντι του

«εγγυητή» για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του «εντολέα».

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΠΑΝΩ ΣΤΙΣ ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Στις εγγυητικές επιστολές δεν υπάρχουν νομικές ρυθμίσεις που να προβλέπουν τη μορφή, το περιεχόμενο και τη φρασεολογία των εγγυητικών επιστολών. Το θέμα αυτό το ρυθμίζει ο εκδότης, πολλές φορές ο δικαιούχος και πολλές φορές η Τράπεζα του εξωτερικού που στέλνει έτοιμο το κείμενο της εγγυητικής επιστολής.

Ημερομηνία εκδόσεως εγγυητικής επιστολής

Δεν πρέπει να υπάρχουν διορθώσεις ή ξυσίματα.

Η ημερομηνία να γράφεται ολογράφως και όχι με αριθμό λ.χ. 4.6.2004 (αυτή άλλωστε την ημερομηνία δηλαδή 4 Ιουνίου 2004 οι Αμερικανοί θα την διαβάσουν σαν 6 Απριλίου 2004).

Δικαιούχος της εγγυητικής επιστολής

Η επωνυμία του δικαιούχου πρέπει να είναι ακριβής και πλήρης και να αποφεύγονται οι συντμήσεις ή αναγραφή της με αρχικά λ.χ. ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΙΚΑ κλπ.

Είναι ενδεχόμενο αν η επωνυμία του δικαιούχου δεν είναι πλήρης, να μη δεχθεί ο δικαιούχος την εγγυητική επιστολή, γιατί διατρέχει τον κίνδυνο σε περίπτωση καταπτώσεως να μη μπορεί να νομιμοποιηθεί.

Ανεπιφύλακτη Δήλωση του Εγγυητή

Στις εγγυητικές επιστολές το κείμενο αρχίζει με τη φράση «εγγυόμεθα έναντι υμών ανεπιφυλάκτως». Αυτό σημαίνει ότι η Τράπεζα, στην περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος ζητήσει την κατάπτωση της εγγυήσεως, θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της απέναντι του, χωρίς να λάβει υπόψη τις ενδεχόμενες αντιρρήσεις του εντολέα της.

Συγχρόνως παραιτείται από το δικαίωμα της διζήσεως, δηλαδή από το δικαίωμα που της παρέχει το άρθρο 855 του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με το οποίο ο εγγυητής μπορεί να αρνηθεί την καταβολή της οφειλής προς το δανειστή (δηλαδή το δικαιούχο της εγγυητικής επιστολής) μέχρις ότου αυτός (δηλ. ο δανειστής) προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση κατά του πρωτοφειλέτη (δηλαδή του εντολέα) και αυτή μένει χωρίς αποτέλεσμα, δηλαδή δεν επιφέρει την ικανοποίηση του δανειστή.

Η εγγύηση είναι σύμβαση ετεροβαρής.

Δηλαδή η Τράπεζα εκδίδοντας την εγγυητική επιστολή αναλαμβάνει μόνο υποχρεώσεις, ενώ ο δικαιούχος αποκτά με ορισμένες προϋποθέσεις,

μόνο δικαιώματα.

Είναι σύμβαση παρεπόμενη και προϋποθέτει ισχυρή κυρία σύμβαση.

Πρέπει να σημειωθεί ότι με την εγγυητική επιστολή η Τράπεζα αναλαμβάνει μόνο υποχρεώσεις χρηματικής καταβολής προς το δικαιούχο. Δεν είναι δυνατό δηλαδή να αναλάβει την προμήθεια εμπορευμάτων ή την καλή εκτέλεση ενός έργου αν ο εντολέας δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, (σε ορισμένες χώρες του εξωτερικού επιτρέπεται) αλλά απλώς να πληρώσει το ποσό που ορίζει η εγγυητική επιστολή.

Εντολέας της Εγγυητικής Επιστολής

Κατά κανόνα ο εντολέας της εγγυητικής επιστολής είναι το ίδιο πρόσωπο με το πρόσωπο που είναι ο υπόχρεος έναντι του δικαιούχου. Εξαιρέση οι εγγυητικές επιστολές από το εξωτερικό στις οποίες εντολέας της εκδότριας Τράπεζας είναι η Τράπεζα του εξωτερικού, ενώ υπόχρεος απέναντι του δικαιούχου είναι ο οίκος του εξωτερικού. Όταν ο εντολέας είναι ανώνυμος εταιρία και η εγγυητική εκδίδεται υπέρ τρίτου, πρέπει να προβλέπεται από το Καταστατικό της η παροχή εγγυήσεως, να υπάρχει απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρίας από την οποία να προκύπτει ότι η εγγύηση είναι σχετική με τις επιδιώξεις της εταιρίας και τέλος να υπάρχει εντολή για την υπογραφή της σχετικής συμβάσεως.

Αν δεν υπάρχουν αυτές οι προϋποθέσεις, η εγγύηση είναι ισχυρή, αλλά δεν είναι εντάξει η σχέση της εκδότριας Τράπεζας με τον εντολέα της. Αν υπάρχουν δύο ή περισσότεροι εντολείς για την ίδια εγγυητική επιστολή πρέπει να υπογράφουν κάτω από ειδικό όρο στη σύμβαση ότι ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρου.

Ποσό της Εγγυητικής Επιστολής

Στην εγγυητική επιστολή αναγράφεται αριθμητικώς και ολογράφως χωρίς διόρθωση και ξυσίματα το ποσό της εγγυήσεως που αντιπροσωπεύει το ύψος του κινδύνου που αναλαμβάνει η εκδότρια Τράπεζα.

Για τον προσδιορισμό του ποσού χρησιμοποιείται η έκφραση «μέχρι του ποσού των x ευρώ» ώστε να προσδιορίζεται με ακρίβεια και σαφήνεια το ύψος της υποχρεώσεως της Τραπέζης και να μην υπάρχουν παρανοήσεις.

Αν η εγγυητική επιστολή εκδίδεται με εντολή Τραπέζης του Εξωτερικού σε ξένο νόμισμα, πρέπει να γραφεί στην εγγυητική επιστολή ότι «Η εγγύηση μας περιορίζεται μέχρι του εις ευρώ αντιτίμου των GBP , CHF , USD κ.λ.π.», χωρίς μετατροπή σε ευρώ. Δεν πρέπει να αναλαμβάνεται καμία δέσμευση για ορισμένη τιμή μετατροπής.

Αντικείμενο της Εγγυητικής Επιστολής

Το αντικείμενο της εγγυητικής Επιστολής αποτελεί το κυριότερο σημείο, αφού με αυτό εννοείται η φύση του αναλαμβανόμενου κινδύνου και βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με την κυρία σύμβαση μεταξύ εντολέα και δικαιούχου.

Το αντικείμενο αυτό πρέπει να στηρίζεται σε διάταξη ή νόμο ή σύμβαση και δεν πρέπει να είναι αντίθετο προς τις απαγορεύσεις και τους περιορισμούς των αρμοδίων Αρχών.

Λήξη της Εγγυητικής Επιστολής

Η λήξη της εγγυήσεως είναι η τελευταία ημέρα μέχρι την οποία ισχύει η εγγυητική επιστολή. Είναι απαραίτητη για να γνωρίζουν όλοι που μετέχουν στην έκδοση μιας εγγυητικής επιστολής το χρονικό διάστημα μέχρι πότε έχουν δικαίωμα οι μεν και υποχρεώσεις οι δε. Ο προσδιορισμός της λήξεως της εγγυητικής επιστολής μπορεί να γίνει είτε με τακτή ημερομηνία είτε να συσχετίζεται με κάποιο μελλοντικό γεγονός, ώστε να είναι σχετικά αόριστη.

Κατάπτωση Εγγυητικής Επιστολής

Η υλοποίηση των κινδύνων που αναλαμβάνει μια Τράπεζα με μια εγγυητική επιστολή, πραγματοποιείται με την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής.

Η κατάπτωση δηλαδή, είναι η υποβολή αξιώσεως από το δικαιούχο προς την εκδότρια Τράπεζα για την πληρωμή χρηματικού ποσού μέχρι του ποσού της εγγυητικής επιστολής, σύμφωνα με τον κίνδυνο που ανέλαβε η Τράπεζα, επειδή ο εντολέας δεν εξεπλήρωσε τις σχετικές υποχρεώσεις του προς τον δικαιούχο. Η Τράπεζα έχει αναλάβει να πληρώσει τον δικαιούχο χωρίς καμία πρόφαση ή επιφύλαξη, έχει δε παραιτηθεί και από το δικαίωμα διζήσεως. Θα πρέπει εν πάση περιπτώσει η Τράπεζα πριν από την πληρωμή που πρέπει να κάνει προς το δικαιούχο μέσα σε 3 (τρεις) ημέρες από την ημερομηνία λήξεως του σχετικού εγγράφου του δικαιούχου, να εξετάσει τα εξής σημεία:

- αν ο λόγος της καταπτώσεως καλύπτεται από την εγγυητική επιστολή,
- αν η αξίωση για την κατάπτωση έγινε πριν από την λήξη της εγγυητικής επιστολής,
- αν το ποσό της καταπτώσεως είναι μέσα στα όρια του ποσού της εγγυητικής επιστολής,
- αν η αξίωση κοινοποιήθηκε με τον τρόπο που αναφέρει η εγγυητική επιστολή και αν αναφέρει σωστά τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σ' αυτή.

Σε περίπτωση κατά την οποία η εγγυητική επιστολή καταπέσει μερικώς:

- Αν η εγγυητική επιστολή πρέπει να παραμείνει στο δικαιούχο για το ισχύον υπόλοιπο, η εκδότρια Τράπεζα πρέπει να φροντίσει κατά την πληρωμή του μερικού ποσού να καθορίσει με ιδιαίτερο έγγραφο της ότι «μετά την καταβολή του ποσού η εγγύηση παραμένει ισχυρά για το υπόλοιπο, δηλαδή για το ποσό».
- Αν ο δικαιούχος θεωρεί ότι με την μερική πληρωμή ικανοποιούνται οι αξιώσεις του, τότε η πληρωμή πρέπει να γίνει με την επιστροφή της εγγυητικής.

Το ποσό των πληρωμών, μερικής ή ολικής, δεν μπορεί να ξεπεράσει το ποσό της εγγυήσεως.

Η πληρωμή του ποσού της καταπτώσεως γίνεται με την επιστροφή του πρωτοτύπου της εγγυητικής επιστολής. Σε περιπτώσεις όμως που είναι αδύνατη η επιστροφή της, γίνεται με έγγραφη δήλωση του δικαιούχου ότι απαλλάσσει την εκδότρια Τράπεζα από περαιτέρω ευθύνη ή υποχρέωση. Η εκδότρια Τράπεζα, όταν λάβει την αξίωση του δικαιούχου από την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής δεν έχει κανονικά υποχρέωση να ειδοποιήσει τον εντολέα της.

Στην πράξη όμως τον ειδοποιεί, αφ' ενός μεν για να τον βοηθήσει αν υπάρχει δυνατότητα να έλθει σε επαφή με το δικαιούχο για την αναστολή της καταπτώσεως, αφ' ετέρου δε γιατί με μια επίσημη ειδοποίηση του εντολέα, δημιουργεί την προϋπόθεση για το λογισμό τόκων υπερημερίας στο ποσό πληρωμής, εκτός φυσικά αν υπάρχει κάλυμμα σε μετρητά 100%.

Η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής δίνει το δικαίωμα στην εκδότρια Τράπεζα να στραφεί αμέσως κατά του εντολέα της για την είσπραξη του ποσού της καταπτώσεως, να αντλήσει το ποσό από λογαριασμούς του πελάτη που έχουν συνδεθεί με την έκδοση της εγγυητικής επιστολής, να ρευστοποιήσει, περιουσιακά στοιχεία που της έχουν δοθεί για εξασφάλιση και ακόμη να προβεί στη λήψη άλλων μέτρων (αναγκαστική εκτέλεση κλπ.)

Η απαίτηση της Τραπεζής από κατάπτωση εγγυητικής επιστολής κατά του εντολέα της και των εγγυητών που παραγράφεται μετά 5ετία (άρθρο 250 και 253 του Α.Κ.).

Ακύρωση Εγγυητικών Επιστολών

Η ακύρωση μιας εγγυητικής επιστολής έχει σαν αποτέλεσμα την απαλλαγή της Τραπεζής από τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει με αυτή.

Η ακύρωση πραγματοποιείται:

α) Με την επιστροφή του σώματος της εγγυητικής επιστολής στην εκδότρια Τράπεζα από τον εντολέα.

β) Με την επιστροφή του σώματος της εγγυητικής επιστολής από το δικαιούχο με έγγραφο του.

γ) Με έγγραφο του δικαιούχου με το οποίο απαλλάσσει την Τράπεζα από κάθε ευθύνη, άσχετα αν δεν επιστρέφει το σώμα της εγγυητικής επιστολής.

Προμήθειες Εγγυητικών Επιστολών

Για κάθε εγγυητική επιστολή που εκδίδει η Τράπεζα δικαιούται να εισπράξει προμήθεια από τον εντολέα της.

Η προμήθεια αυτή αποτελεί αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών αλλά συγχρόνως είναι και αποζημίωση για τους παρακάτω λόγους:

- Για την κάλυψη του κόστους της εργασίας (προσωπικό, υλικό, τεχνικά μέσα)

- Για τον κίνδυνο που αναλαμβάνει

- Για τον δανεισμό της πίστεως της

- Για την δέσμευση των κεφαλαίων της, αφού κάθε εγγυητική επιστολή αποτελεί μια πιθανή υποχρέωση.

Οι προμήθειες εγγυητικών εισπράττονται κατά αδιαίρετο τρίμηνο.

Στις εγγυητικές προς το εξωτερικό, εισπράττεται και προμήθεια ανταποκριτού.

Οι προμήθειες των Ε/Ε σε ανώτατο ποσοστό ως και τα ελάχιστα ποσοστά σε ευρώ καθορίζονται ελεύθερα από τις Τράπεζες σύμφωνα με την τιμολογιακή πολιτική εκάστης.

Εγγυητικές Επιστολές Εξωτερικού

Οι Εγγυητικές Επιστολές εξωτερικού από απόψεως ουσίας είναι όμοιες προς την εγγυητική εσωτερικού, παρουσιάζουν όμως και αρκετές διαφορές είτε σχετικά με την διατύπωση (ξενόγλωσσο κείμενο, ειδικοί όροι, ξενόγλωσση αντεγγύηση κλπ) είτε το χειρισμό και την διαδικασία για την έκδοση και την κατάπτωση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Μ. ΜΙΧΕΛΑΚΗ - ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ - ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ - ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΚΔ. Π. ΣΑΚΚΟΥΛΑ 1985

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΘΡΑΚΟΚΟΙΛΗΣ ΤΟΜΟΣ Α' ΚΑΙ Β'
ΕΚΔ. 1989

ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΚΔ. Π. ΣΑΚΟΥΛΑΣ 1991

ΜΙΚΤΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (ΜΟΡΦΑΙ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΙΣ ΑΥΤΩΝ)
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Μ. ΣΧΙΝΑ

WWW.DSA.GR

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΑΡΣΑΡΩΤΑΣ
ΝΟΜΙΚΟΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ